

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

Wrocław, dnia 26 kwietnia 2024 r.

ZP-KNPS.431.6.13.2024.HS

Pani
Anna Borak - Kula
Dyrektor
Ośrodka Pomocy Społecznej
Gminy Kłodzko

Wystąpienie pokontrolne

W dniach 21 – 23 lutego 2024 r. na podstawie art. 22 pkt 8 oraz art. 126 i art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.), zwanej dalej „ustawą” oraz § 5 rozporządzenia z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285) zespół kontrolerów: Helena Sławska – starszy inspektor wojewódzki, przewodniczący zespołu, Krzysztof Jakubowski – inspektor wojewódzki, kontroler, przeprowadził kontrolę kompleksową w Ośrodku Pomocy Społecznej Gminy Kłodzko, mieszczącym się przy ul. Stefana Okrzei 8, 57-300 Kłodzko z zakresu realizacji zadań wynikających z ustawy, w szczególności zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami, jak również zapisów art. 17 ust. 1, art. 17 ust. 2, art. 18 ust. 1 i zadań wynikających z art. 110 ustawy, obejmującą okres od dnia 1 stycznia 2023 r. do dnia 21 lutego 2024 r.

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z zatwierdzonym w dniu 19 grudnia 2023 r. przez Wojewodę Dolnośląskiego Planem Kontroli na I półrocze 2024 r.

Jednostką kieruje Pani Anna Borak-Kula, która z dniem 1 kwietnia 2021 r. została zatrudniona na stanowisku Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Kłodzko. Od dnia 1 lipca 2021 r. Pani Anna Borak-Kula zajmuje stanowisko Dyrektora Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Kłodzko.

Pani Anna Borak-Kula ponosi odpowiedzialność za realizowane zadania w okresie objętym kontrolą.

Podpisany w dniu 2 kwietnia 2024 r. protokół kontroli, do którego nie wniesiono zastrzeżeń, zawierał ustalenia dokonane w oparciu o udostępnioną w toku kontroli dokumentację oraz udzielone wyjaśnienia.

Wojewoda Dolnośląski ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami działania Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Kłodzko w zakresie zgodności zatrudnienia pracowników jednostki z kwalifikacjami wymaganymi ustawą o pomocy społecznej oraz realizacji zadań wynikających z ustawy.

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne o charakterze obowiązkowym wynikające z art. 17 ust. 1 pkt 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10,11, 12, 14, 16, 16a, 17, 18, 19 i 20 ustawy, które dotyczą:

- opracowania i realizacji gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych (pkt 1),
- sporządzania zgodnie z art. 16a oceny w zakresie pomocy społecznej (pkt 2),
- udzielania schronienia, zapewniania posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym (pkt 3),
- przyznawania i wypłacania zasiłków okresowych (pkt 4),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego (pkt 6),
- świadczenia pracy socjalnej (pkt 10),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz usług sąsiedzkich (pkt 11),
- prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych – do dnia 31 października 2023 r. prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach chronionych (pkt 12),
- dożywiania dzieci (pkt 14),
- kierowania do domu pomocy społecznej i ponoszenia odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu (pkt 16),
- pomocy osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego (pkt 16a),
- sporządzania sprawozdawczości oraz przekazywania jej właściwemu wojewodzie w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (pkt 17) - do dnia 31.12.2023 r. Od dnia 1.01.2024 r. zadanie wskazane jest w art. 18 ust. 1 pkt 10,

- utworzenia i utrzymywania ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienia środków na wynagrodzenie pracowników (pkt 18),
- przyznawania i wypłacania zasiłków stałych (pkt 19),
- opłacania składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 20).

Ustalono, że Dyrektor Ośrodka posiada upoważnienie do wydawania decyzji administracyjnych w sprawie potwierdzania prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, o którym mowa w art. 54 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 146).

Zadania z art. 17 ust. 1 pkt 7, 8, 9 i 15 ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (pkt 7),
- przyznawania zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego (pkt 8),
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem (pkt 9),
- sprawiania pogrzebu (pkt 15).

Ustalono, że Gmina realizuje zadania własne wynikające z art. 17 ust. 2 pkt 1, 4 i 5 ustawy, które dotyczą:

- przyznawania i wypłacania specjalnych zasiłków celowych (pkt 1),
- podejmowania innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy (pkt 4),
- współpracy z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji programu Aktywizacja

i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (pkt 5).

Gmina Kłodzko nie posiada na swoim terenie domu pomocy społecznej o zasięgu gminnym.

Kierownik Ośrodka poinformował, że na terenie gminy funkcjonują ośrodki wsparcia dziennego o zasięgu gminnym, którymi są Dzienny Dom Aktywny „Senior+” mieszczący się w miejscowości Jaskowa Góra 71 oraz Klub „Senior+” usytuowany w miejscowości Wojbórz. Dziennym Domem „Senior+” oraz Klubem „Senior+” kieruje pracownik Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Kłodzko w wymiarze ¼ etatu.

Zadania z art. 17 ust. 2 pkt 2, 2a, 3a i 3b ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze (pkt 2),
- organizowania i świadczenia usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich (pkt 2a),
- opracowania i realizowania projektów socjalnych (pkt 3a),
- przyznawania i realizacji usług wsparcia krótkoterminowego w domach pomocy społecznej (pkt 3b).

W trakcie kontroli ustalono, że Gmina realizuje zadanie wynikające z art. 18 ust. 1 pkt 3, 6 i 9 ustawy, które dotyczy:

- organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 3),
- realizacji zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia (pkt 6),
- wypłacania wynagrodzenia za sprawowanie opieki (pkt 9).

Zadania z art. 18 ust. 1 pkt 4, 5, 7 i 8 ustawy nie były realizowane, bowiem w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły potrzeby w zakresie:

- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną (pkt 4),

- prowadzenia i rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi (pkt 5),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 5a (pkt 7),
- przyznawania i wypłacania zasiłków celowych, a także udzielania schronienia oraz zapewnienia posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (pkt 8).

Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Kłodzko koordynował realizację Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Kłodzko (art. 110 ust. 4 ustawy).

W Gminie Wiejskiej Kłodzko zadanie wskazane w art. 110 ust. 5 ustawy, dotyczące wytaczania powództwa o roszczenia alimentacyjne na rzecz mieszkańców Gminy, nie było realizowane. Jednak, jak zapewnił Dyrektor Ośrodka, osobom zgłaszającym się do Ośrodka udzielano informacji o sposobie wytaczania powództw, oferując pomoc merytoryczną.

W kontrolowanym okresie Ośrodek kierował wnioski o ustalenie niezdolności do pracy, niepełnosprawności i stopnia niepełnosprawności do organów określonych odrębnymi przepisami (art. 110 ust. 6 ustawy) tj. do ZUS i Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Kłodzku. Jak wyjaśnił Dyrektor Ośrodka pracownicy udostępniali druki oraz udzielali informacji i służyli pomocą w ich wypełnianiu i składaniu.

Dyrektor OPS Gminy Kłodzko składał Radzie Gminy Kłodzko coroczne sprawozdania z działalności Ośrodka oraz przedstawiał potrzeby w zakresie pomocy społecznej (art. 110 ust. 9 ustawy).

Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Kłodzko w okresie objętym kontrolą realizował wypłaty świadczeń pieniężnych dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, o których mowa w art. 29 i 31 ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 167 ze zm.), zwanej dalej „specustawą”. W okresie objętym kontrolą nie udzielano bezpłatnej pomocy psychologicznej.

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, że Ośrodek realizował:

- jednorazowe świadczenie pieniężne w wysokości 300 zł w oparciu o art. 31 specustawy,
 - dożywianie dzieci,
- oraz wypłacał: zasiłki okresowe, zasiłki stałe i zasiłki celowe.

Dyrektor OPS Gminy Kłodzko spełnia odpowiednie wymogi w zakresie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 122 ust. 1 ustawy, tj. posiada, co najmniej 3 letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej.

Pracownicy socjalni zatrudnieni w Ośrodku spełniają wymogi odnośnie kwalifikacji zawodowych wskazane w art. 116 i 156 ww. ustawy.

W okresie objętym kontrolą dodatek do wynagrodzenia w wysokości 400,00 zł wynikający z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej otrzymywali pracownicy socjalni zatrudnieni w pełnym wymiarze czasu pracy w OPS, realizujący pracę socjalną w środowisku lub przeprowadzający rodzinne wywiady środowiskowe poza siedzibą Ośrodka.

Ww. dodatek nie był wliczany do kwoty minimalnego wynagrodzenia pracowników socjalnych. W aktach personalnych pracowników socjalnych Ośrodka znajdują się stosowne pisma o przyznaniu powyższego dodatku oraz podpisane zakresy czynności.

Rejon działania kontrolowanej Jednostki obejmuje obszar Gminy Wiejskiej Kłodzko zamieszkały na dzień kontroli przez 16 445 mieszkańców, w tym 243 rodziny i osoby samotnie gospodarujące objęte pracą socjalną. W Ośrodku Pomocy Społecznej Gminy Kłodzko, na dzień kontroli zatrudnionych było 8 pracowników socjalnych, w tym 5 realizujących pracę socjalną (5 etatów).

Zgodnie z art. 110 ust. 11 i 12 ustawy, ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2.000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych.

Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Kłodzko spełnia współczynnik zatrudnienia pracowników socjalnych w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 osób i rodzin osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną.

W sprawach dotyczących prowadzenia i zapewnienia miejsc w mieszkaniach treningowych i wspomaganych stwierdzono następującą nieprawidłowość:

1. W sprawie nr 1 (A.S.), przed wydaniem decyzji o nr OPSGK.RŚPS.4213.1.2024 z dnia 2.01.2024 r. nie dokonano uzgodnień ze Stroną w formie kontraktu mieszkaniowego zgodnie z art. 53 ust. 11 i ust. 12 ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 53 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej decyzja o przyznaniu wsparcia w mieszkaniu treningowym lub wspomagany wydawana jest po dokonaniu ustaleń pomiędzy podmiotem kierującym do tej formy wsparcia oraz osobą ubiegającą o pobyt w tym mieszkaniu zwanych kontraktem mieszkaniowym. Kontrakt mieszkaniowy, o którym mowa w ust. 12, ma formę pisemną i obejmuje: 1) cel pobytu; 2) okres pobytu; 3) rodzaj i zakres świadczonego wsparcia; 4) odpłatność osoby korzystającej ze wsparcia; 5) poziom partycypacji w kosztach udzielonego wsparcia przez podmiot kierujący do tej formy wsparcia, jeżeli nie jest to podmiot prowadzący mieszkanie treningowe lub wspomagane lub zlecający ich prowadzenie; 6) uprawnienia osoby korzystającej ze wsparcia, w tym prawa do prywatności i intymności, indywidualizacji i dostosowania do potrzeb pomocy, wyborów i samostanowienia, a także włączenia społecznego; 7) sposób zgłaszania planowanej nieobecności w mieszkaniu treningowym lub wspomagany; 8) zasady i sposób realizacji programu usamodzielnienia osoby lub programu wspierania osoby; 9) zobowiązanie się osoby ubiegającej się o pobyt w mieszkaniu treningowym lub wspomagany do przestrzegania regulaminu pobytu w mieszkaniu treningowym lub wspomagany; 10) skutki nieprzestrzegania postanowień.

W sprawdzonych sprawach dotyczących organizowania i świadczenia specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W podstawie prawnej wydanych decyzji administracyjnych skontrolowanych w trakcie czynności kontrolnych stwierdzono brak wskazania szczegółowych przepisów rozporządzenia w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

Artykuł 107 § 1 k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. podstawa prawna, która powinna zawierać powołanie wszystkich faktycznych przepisów, które legły u podstaw wydania decyzji administracyjnej, czyli przepisów prawa materialnego, prawa ustrojowego oraz prawa procesowego. Podstawa prawna decyzji administracyjnej musi być powołana dokładnie, a więc ze wskazaniem mających zastosowanie w sprawie przepisów określonego aktu prawnego wraz z powołaniem jego źródła publikacji.

2. W rozstrzygnięciu skontrolowanej decyzji administracyjnej nr OPSGK.RŚPS.4225.1.2024 z dnia 6 lutego 2024 r. wskazano rodzaj specjalistycznych usług opiekuńczych, który nie był określony w zaświadczeniu lekarskim wystawionym przez lekarza psychiatrę.

Art. 107 § k.p.a. wskazuje, jakie elementy powinna zawierać decyzja administracyjna. Wśród nich znajduje się m. in. rozstrzygnięcie, które jest jednym z najważniejszych składników decyzji administracyjnej. Zgodnie z delegacją ustawową zawartą w art. 50 ust. 5 ustawy organ przyznając świadczenie w formie usług opiekuńczych określa ich zakres z uwzględnieniem usług wskazanych w zaświadczeniu lekarza, zgodnie z rodzajem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi wymienionych w rozporządzeniu w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych.

W wyniku przeprowadzonego postępowania kontrolnego stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Brak zawarcia pisemnych ustaleń w formie kontraktu mieszkaniowego dokonanych między podmiotem kierującym, a osobą ubiegającą się o przyznanie wsparcia w mieszkaniu wspomaganym.
2. Nierzetelne sporządzanie decyzji administracyjnych dotyczących udzielania pomocy w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi poprzez brak wskazania szczegółowych przepisów rozporządzenia.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Decyzje administracyjne o przyznaniu wsparcia w mieszkaniu treningowym lub wspomaganym wydawać po dokonaniu pisemnych ustaleń w formie kontraktu mieszkaniowego zawartego między podmiotem kierującym do tej formy wsparcia (...) oraz osobą ubiegającą się o pobyt w mieszkaniu.

Podstawa prawna: art. 53 ust. 11 i 12 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.).

Termin wykonania: na bieżąco.

2. Decyzje administracyjne sporządzać w sposób rzetelny, w podstawie prawnej przywoływać dokładnie wszystkie przepisy prawa, które legły u podstawy ich wydania. W decyzjach wskazywać aktualne i mające zastosowanie publikatory aktów prawnych z podaniem źródła jego publikacji oraz konkretnego artykułu, paragrafu czy punktu. Rozstrzygnięcie decyzji formułować w sposób jasny i zrozumiały, tak aby nie

powodowało nieдомówień i możliwości różnej interpretacji. Ma ono wyrażać rezultat stosowania normy prawa materialnego do konkretnego wypadku, w kontekście konkretnych okoliczności faktycznych i materiału dowodowego. Winno odzwierciedlać i być zgodne z normami prawa powszechnie obowiązującego. Powinno być tak sformułowane, aby wynikało z niego w sposób nie budzący wątpliwości, jakie rozstrzygnięcie decyzji administracyjnych formułować ze szczególną dbałością o jego jasność i zrozumiałość.

Podstawa prawna: art. 107 § 1 pkt 4 i 5 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 572).

Termin wykonania: na bieżąco.

POUCZENIE

Zgodnie z art. 128 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 901 ze zm.) kierownik jednostki podlegającej kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia do Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu. W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego pisma, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Ewa Oleniacz
Zastępca Dyrektora
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

Otrzymują:

1. Wójt Gminy Kłodzko

2. a/a.

KIEROWNIK ODDZIAŁU
Kontroli i Nadzoru w Pomocy Społecznej
w Wydziale Zdrowia i Polityki Społecznej

E. Zygmunt
Ewelina Zygmunt

